

A KOMPLEX FELVÉTELI ÉS ZÁRÓVIZSGA ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE AZ ÉNEK-ZENE TANÁROK KÉPZÉSÉBEN¹

BODNÁR GÁBOR

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

ABSZTRAKT

Az ELTE BTK Zenei Tanszéke 1984 szeptembere óta képez iskolai ének-zene tanárokat sajátos, úgynevezett komplex vizsga- és értékelési rendszer alkalmazásával. Az alapötlet a Zeneakadémia akkori, középiskolai tanárok képzését végző tanszékén alkalmazott felvételi eljárásból származik. Lényeges változásnak számít azonban, hogy a jelentkezők valamennyi területen – zenetörténet, zeneelmélet-szolfézs, illetve vokális (népzenei, valamint énekhangképzési) és hangszeres (elsősorban a zongoratudásra vonatkozó) ismeretek – a teljes szakmai bizottság előtt vizsgáznak, míg a karvezetésvizsgán az adott napon felvételizők alkotta „*ad hoc*” kórus működik közre, így a leendő hallgatók már akkor megismerhetik egymást és alkalmuk nyílik együttes munkára. Ezt a szisztémát viszi tovább az oktatási koncepció, amely egymásra épülő, tematikus blokkokba foglalja a tantárgyakat (a karvezetői tudáshoz szükséges kurzusok, elméleti jellegű és gyakorlati profilú foglalkozások, illetve kiegészítő tantárgyak). A modulzáró vizsga ugyanezt a komplex követelményrendszert állítja fel a tanulás során megszerzett mennyiségi, illetve összehasonlító-elemzési tudás felmérésére – ám a felvételinél alkalmazott témakörök itt már összefüggő számonkérési rendszert alkotnak, melyben a vizsgázó egyetlen zeneművet elemez, zenetörténeti-zeneelméleti szempontokból, s bemutatóját vokális-hangszeres, illetve szolfézsfeladatokkal is kiegészíti. Az értékelési folyamat mindezt nyomon követi, ezért a végző osztályzat a tanárjelölt komplex tudását tükrözheti.

1. BEVEZETÉS

A következőkben olyan eredményessége és hosszú távú alkalmazása okán jó gyakorlatnak is nevezhető vizsgáztatási koncepció kerül bemutatásra (fókuszban annak értékelési rendszerével), amely az ELTE BTK Zenei Tanszékén a pedagógusjelöltek felvételijére és modulzáró vizsgájára vonatkozik,² de a kettő közötti, többéves oktatási periódust is mindenképpen érinti, hiszen a be- és kimeneti vizsga nem képezhet az oktatási folyamattól független, különálló egységet. (Részben a közöttük lévő időbeli távolság miatt, részben azért, mert egy tanári modulban az említett három tanulmányi szakasznak egymásra

¹ A tanulmány a *Fókuszban a tanulás és a tanítás értékelése* konferencián (mely egyben a „*Tudós tanárok – tanár tudósok*” konferenciasorozat rendezvénye) 2016. november 9-én, az Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsészkarán elhangzott előadás szerkesztett változata („*Tudós tanárok – tanár tudósok*” 2016: 10).

² Ez esetben a néhány éve indított osztatlan képzésű ének-zene tanár szakra.

kell épülnie.) Ezért a jelenség, értékelési időtartamának hosszúsága és komplexitása miatt inkább a „jógyakorlat-sorozat” (nem hivatalos) nevet érdemelne ki.

Természetesen a leendő hallgató iskolai értékelésről szerzett tapasztalatgyűjtése már jóval az egyetemi felvételi előtt megkezdődik, s esetünkben ezt a közoktatásban megszerzett, akár „kézségtárgytudat”-nak nevezhető jelenség is befolyásolja – amire, ez okból, érdemes röviden kitérni. A művészethez kapcsolódó tantárgyak egyfajta sajátos kategorizálására használt „kézségtárgy” ugyanis nem valódi szakszó, sőt, ebben a heterogén kategóriában is a megtévesztő kifejezések közé tartozik.³ Nyilvánvaló, hogy az automatizált cselekvéssorba épülő készség nem jelölhet tantárgytípust (legfeljebb az elsajátítást lehet segíteni, illetve az automatizmust biztosabbá tenni), a kifejezés mégis annyira elterjedt, hogy törvényszövegbe is került – jellemző módon a tanulóknak az adott tantárgyak tanulása alóli felmentése kapcsán⁴ (CXC. törvény 2011: 39657).

A középiskolai diák azonban a művészethez kötődő tantárgycsoport, így az ének-zene értékelési rendszeréről is sokféle élményt vihet magával a felvételi vizsgára, az értékelés szükségességének „közmegegyezéssel” történő kétségbevonásától egészen a megfélemlítést szolgáló, értelmetlen számonkérés-sorozatokig. A komplex rendszer egyik célja éppen ezért az, hogy a tanulót, aki azelőtt gyakran lehetett az értékelés passzív elszenvedője, a folyamat aktív, értő résztvevőjévé tegye.

2. A FELVÉTELI

A felvételi eljárás sajátossága, hogy a jelentkezők valamennyi területen a teljes szakmai bizottság előtt vizsgáznak. Ebből fakadóan a bizottság tagjainak minden részterület – zenetörténet, zeneelmélet-szolfézs, vokális (népzenei, valamint énekhangképzési) és hangszeres (elsősorban a zongoratudásra vonatkozó) ismeretek, valamint karvezetés – értékelési szempontjait ismerniük kell, mivel a végső minősítés közös döntéssel történik, s ezt megelőzően az egyes témakörök értékelését a szaktanár a bizottság többi tagja előtt megindokolja.⁵

3 Ilyen nem valódi szakszó például a „farvíz”, mint a *Magyar nyelv* folyóirat egy korábbi számában megjelent tanulmány is bizonyítja. „A kifejezés egyes használói szemmel láthatóan meg vannak győződve róla, hogy valamilyen hajózási szakkifejezést használnak képletes értelemben” – szerepel az írásban (ZOLTÁN 2003: 75). Ehhez némileg hasonlóan használják sokan a „kézségtárgy” szót is: azt gondolják, hogy sajátos kategóriát alkalmaznak egyes tantárgyak számára, amely világosan elkülöníti azokat a többtől, ám valójában inkább ködösítenek, vagyis önmagában értelmetlen szóval jelölt halmazba kényszerítenek olyan tantárgyakat, amelyeknek más a közös nevezője.

4 „Az igazgató a tanulót kérelmére mentesítheti a kézségtárgyak tanulása alól, ha azt egyéni adottsága vagy sajátos helyzete indokoltta teszi.”

5 Mivel a Zenei Tanszék 1984 szeptembere óta képez iskolai ének-zene tanárokat, az alapötlet a Zeneakadémia akkori, középiskolai tanárok képzését végző tanszékén alkalmazott felvételi eljárásból származik. Lényeges változás azonban, hogy minden részterület vizsgája a teljes szakmai bizottság előtt történik.

Látszatra ez a rendszer hasonlóságot mutat a szóbeli érettségi vizsgával, ám itt, egyazon művészeti ágról lévén szó, a kapcsolódások lényegesen szorosabbak, hiszen az egyes részterületekben sok a közös tudásanyag. Fontos szempont emellett, hogy a felvételiző számára is egyértelművé válhat: a vizsgán nyújtott teljesítményét a bizottság egésze megfigyeli, és a minősítés együttes határozat eredménye.

A felvételi eljárás több szempont alapján méri a jelentkezők tudás- és képességszintjét, így a zeneelmélet-szolfézs témakör önmagában is többfajta feladat teljesítéséből áll, melyek összesítésével következtetni lehet a felvételiző általános elméleti felkészültségére. A vokális-hangszeres részben a magánének és a népzenei vizsga főként a hangí állapot felmérését és a hangképzés későbbi lehetőségeit állapítja meg, míg a zongorajáték meghallgatására a több tantárgy oktatásához is nélkülözhetetlen hangszertudás igazolása miatt van nagy szükség. Mindezt kiegészíti a zenetörténeti ismeretek és a karvezetői tudás felmérése, utóbbi az aznapi felvételizők alkotta „*ad hoc*” énekkar előtt (BODNÁR 2015: 213).

A szóbeli, gyakorlati felvételi vizsga menete részletesen⁶ (az ének-zene osztatlan tanári szak felvételi vizsgájának pontszámítása 2016):

- szolfézs-zeneelmélet

Lapról éneklés: rövid barokk *recitativo*- vagy áriarészlet éneklése a bizottság által adott kottából. Összhangzattani alapismeretek: minimális követelmény a négyszólamú, szűk szerkesztéses játékmód ismerete, illetve *összetett autentikus kadencia* (I-IV-V-I) zongorán való lejátszása, legalább 2# – 2b előjegyzésű hangnemkörben.

- A) zongora, B) zongora és egyéb hangszer

Lehetőségek:

- A) két szabadon választott, különböző stíluskorszakból származó zongoradarab előadása;
- B) egy zongorára írt, illetve egy más hangszerre írt mű előadása. (Minimális követelmény: a zeneiskolák 2–3. osztályának megfelelő hangszeres tudás.)

- magánének

Két különböző stíluskorszakból származó és eltérő karakterű zongorakíséretes műdal előadása, lehetőleg kotta nélkül. Zongorakíséretéről a bizottság gondoskodik, a kottát a felvételiző biztosítja.

- magyar népzene

20 szabadon választott népdal, valamint Kodály Zoltán: *A magyar népzene* című művéből további 20 népdal megtanulása.⁷ A népdalokat emlékezetből, először szöveggel, majd szolmizálva kell előadni.

- zeneirodalmi tájékozottság

Az általános zenei műveltség felmérése a gimnáziumok számára készült ének-zene tankönyvek alapján.

⁶A felvételizőtől a vizsgabizottság előzetesen összeállított listát kér, melyen szerepelnie kell a vizsgára hozott zongoradaraboknak és műdaloknak, illetve a szabadon választott népdaloknak. Kötelező az előzetes egészszakorvosi vizsgálat eredményének bemutatása is.

⁷A kötelező népdalok listáját a felvételi tájékoztató természetesen tartalmazza.

– karvezetés

Két különböző stílusú, *giusto* karakterű népdal vezénylése a felvételizőkből álló kórus előtt. A dalokat a felvételi követelményben felsorolt kötelező 20 népdal közül kell kiválasztani.

Különlegességként említhető a felvételi eljárásban a karvezetésvizsga, ahol az adott napon felvételizők alkotta kórus működik közre, így a leendő hallgatók már akkor megismerhetik egymást és alkalmuk nyílik együttes munkára is. (A jelentkezők természetesen nem értékelhetik a többi felvételiző munkáját, de a produkciókra való reagálásokból, amelyek egészen apró jelekből is állhatnak – lehetnek akár elismerő, illetve kritikus pillantások vagy segítő szándékú, például a kezdőhang megadására figyelmeztető szavak, egyéb jelzések –, a kórus adott vezetője le tud vonni olyan következtetéseket, amelyeket, sikeres felvételi esetén, az elkövetkezendő évek szakmai munkájában is hasznosíthat.)

Természetesen a felvételiző csak a végső, szummatív (jelen esetben pontszámokkal meghatározott) értékelésről kap értesítést, de a komplex gyakorlati vizsga során maga is a sokrétű, többirányú értékelési folyamat résztvevőjévé válik – noha ezúttal mindössze „megfigyelői státusban”. Az élmény azonban alapjául szolgálhat egy újfajta „értékelési tudatnak”, amely a későbbiekben a hallgató pedagógiai munkájának előkészítésében is fejlesztő elem lehet.

Ahogy a fentebb bemutatott felvételi rendszer is továbbfejlődött a Zenei Tanszék megalapítása óta eltelt bő három évtized alatt – nem utolsósorban azért, mert a bizottság tagjai csak indokolt esetben cserélődtek –, így a sokéves tapasztalatanyag és a számos visszajelzés összegzése mellett az alapos értékeléshez szükséges oktatói csoportmunka színvonala is emelkedhetett. Ezért, a többségben kedvező tapasztalatok eredményeképpen, az értékelési irányelvek megjelenhettek a képzés teljes területén és a komplex záróvizsgában.

3. „MENET KÖZBEN”

Az oktatási koncepció tematikus blokkokba foglalja a tantárgyakat, az alábbi módon (de a tantárgycsoportok anyaga természetesen összefüggő és átjárható) (BODNÁR 2015: 213):

- A karvezetői tudáshoz szükséges karvezetés-kargyakorlat.⁸
- Az elméleti jellegű – de gyakorlati tudást is igénylő – tantárgyak csoportja: zeneelmélet, zenetörténet, szolfézs, partitúraolvasás.
- Az ének- és beszédhang képzéséhez, illetve a hangszeres tudás fejlesztéséhez szükséges, gyakorlati profilú foglalkozások: zongora, magánének.
- A szakterületi szakmódszertan.
- valamint a kiegészítő tantárgyak (népzene, esztétika/filozófiatörténet).

⁸ A karvezetés-kargyakorlat tanegységeinek kritériumkövetelménye az énekkari próbákön való megjelenés, valamint részvétel a tanszék minden hangversenyén és egyéb kötelező fellépésén.

A következőkben a zeneelmélet-oktatás példáján kerül bemutatásra, hogyan hasznosulnak az első alkalommal szerzett ismeretek a képzés egésze során, illetve milyen, az addigiakhoz képest eltérő rendszerű visszajelzések segíthetik a fejlesztőmunkát.

3.1 A ZENEELMÉLETI KURZUSOK PROJEKTMUNKA- ÉS ÉRTÉKELÉSI LEHETŐSÉGEI

A többségében (sajnos) meglehetősen kevés zeneelméleti ismerettel rendelkező hallgatók számára a tanulás, főként a kezdetekben, az alapfogalmak tisztázását és az alapvető tudáselemek elsajátítását jelenti, de az oktató számára már ekkor lehetőség nyílik önálló vagy csoportmunkában szervezett stíluselemzési feladatok kiosztására. Konkrétabban: amikor még csak a klasszikus összhangzattan és formatan alapjairól tanulunk, akkor is lehet az adott stíluskorszak zenéjének tanulmányozásáról olyan projekteket összeállítani, amelyekben a vizsgált zenemű és az elemzés módszere a feladatra vállalkozó hallgatók tudásszintjéhez igazodik.

A stíluselemzések egyaránt bővíthetik a szolfézs, az összhangzattan-formatan, valamint a zenei analízis ismeretköreit, integrálva az egyéb kötelező csoportos és egyéni órák során elsajátított képességeket és ismereteket. Ezek komplex felhasználásával és a tárgyalt zeneművek több oldalról történő megközelítésével (harmónia, dallam, ritmikai jellemzők, szöveg és zene kapcsolata, a formaalakítás eszközei, stílusgyakorlatok írása stb.) a projektek elősegítik az összetett zenei gondolkodást és az önálló analízis képességének fejlesztését. A későbbiekben már mód nyílik egyes zeneművek komplex elemzésére, melyhez az oktató előzetesen csak a legfontosabb instrukciókat adja meg, s a beszámoló alkalmából az egész csoporttal együtt értékeli. Ez egyben a modulzáró vizsga feladatainak modellezése is, hiszen ott a jelölt hasonló feladatokat kap.

Mindenfajta művészeti képzés lényeges eleme a tehetség gondozás – a tehetség megítélése korról korra módosulhat, de a tehetség fogalmának lényege nem változik.

A tehetség gondozás formái is sokféleképpen alakulhatnak. Az ének-zene tanárok képzésében jelenleg – mivel az alap- és középfokú ének-zene oktatás általános minősége az óraszámok és a tárgy presztízsének csökkenése miatt erősen visszaesett, a felvételizők többsége egyre kisebb szakmai tudással érkezik – a tehetség gondozás voltaképpen egy szükségszerűen kialakult képzési szelekció legfelső szintjét jelenti (BODNÁR 2009: 9). (Az alsó szint itt a felzárkóztatás, e fölött helyezkedik el a tulajdonképpeni képzési program alapvető teljesítési szintje.)

A tehetségesebbek részére – akik nem feltétlenül a magasabban kvalifikáltak – így emelt szintű oktatást is lehetővé tehetünk.

A tehesség gondozó projekteket a zenei képzésben célszerű gyakorlati és elméleti területre osztani – bár ez a megnevezés sem lehet teljesen pontos, hiszen a zeneelmélet tanulása is jár gyakorlati feladatokkal, míg a hangszerjáték, a partitúraolvasás, sőt a vezénylés is komoly elméleti stúdiumot igényel. Ennek megfelelően a zeneelmélet terén a tehetséges hallgatók kiválasztása az egyes tantárgyakban mutatott képességeik felmérése alapján történik – itt a cél nem újabb ismeretek felhalmozása, hanem a zeneművek sokoldalú

megközelítése, s emellett a foglalkozásokon részt vevők alacsony létszáma a nagyobb csoportos órákhoz képest bővebb lehetőségeket kínál az egyéni képességek, ambíciók szerinti haladásra.⁹ (Az iskolai ének-zene tanárok tehetségének fejlesztése igazából „tehetséggondozó-gondozás”-nak is nevezhető, hiszen a leendő pedagógusoknak, a saját tehetségük kiművelése mellett, a rájuk bízott tanulók tehetségének felismerésében is magas szintre kell jutniuk.)

Értékelési szempontból a hallgatók számára a fentebb leírt – előre tervezett, megvalósításában a csoportos diszkusszióra alapozó – munkamódszerek legfontosabb eleme az önállóságra és a feladatorientáltságra való szoktatás, de nagyon lényeges az is, hogy a kooperatív tevékenységben a tanárjelölt a középpontba kerül és produkcióját (mivel a projektek résztvevőközpontúak) többirányú, mindenképpen konstruktív értékelés kísérheti.

Az ilyen feladatoknál tág tér nyílik a fejlesztő jellegű visszajelzésekre, valamint a projektek előkészítése és utólagos értékelése során az oktató is hasznos észrevételeket kaphat saját pedagógiai munkájáról.

4. A SZAKMAI MODUL LEZÁRÁSA

A szakmai tanulmányokat lezáró vizsga szintén komplex követelményrendszert állít a tanulás során megszerzett mennyiségi, illetve a kialakult összehasonlító-elemzési tudás felmérésére – ám a felvételinél alkalmazott témakörök itt már összefüggő számonkérési rendszert alkotnak, melyben a vizsgázó egyetlen zeneművet elemez, zenetörténeti-zeneelméleti szempontokból, s bemutatóját vokális-hangszeres, illetve szolfézsfeladatokkal is kiegészíti.

A vizsgatételként kiválasztott zeneművek nemcsak különböző stíluskorszakokból származnak, hanem műfajuk is eltérő – a kantátától a vegyeskaron át akár az operáig –, ezért elemzésük megközelítési módja is többféle lehet.

Egy zeneszerző művei, komponálási szokásai kötődhetnek erősen eseményekhez, helyszínekhez, személyekhez, egyéni kompozíciós stílusváltásokhoz, műfajokhoz, de lehetnek ezektől teljesen függetlenek; harmónia-, forma- és dallamviláguk alapulhat maguk vagy mások alkotta szabályrendszeren, de akár teljesen figyelmen kívül is hagyhatnak korabeli zeneszerzési szokásokat (míg a sajátjukról nem adnak információt). A felelet struktúráját tehát, épp, mint egy tanóra menetét, ezekhez a sajátosságokhoz kell igazítani.

Ennek megfelelően változnak az aktuális vizsgafelelet értékelési szempontjai, elsősorban súlyozásukat tekintve (egy oratóriumária vagy egy kórusmű részlete, zongorás-énekes interpretálás tekintetében, nyilvánvalóan különbözik egy kamaramű valamely tételének hasonló módú előadásától, így a végső, szummatív értékelésben mindezt figyelembe kell venni).

⁹ A vokális-hangszeres képzésben, ahol az oktatás egyéni jellegű, a tehetséges hallgatók külön foglalkozásokon képezhetik magukat – a legjobb produkciók hangversenyeken kerülhetnek előadásra, de például egyetemi konferenciákon is lehetőség nyílik fellépésekre.

A vizsgabizottság (amely, a felvételihez hasonlóan, konszenzussal történő értékelést végez) ugyanakkor képes az előbb vázolt sajátosságokat megfelelően felmérni, ezért a modulzáró osztályzata a tanárjelölt komplex tudását tükrözheti.

A vizsga utáni tájékoztatáskor a bizottság elnöke az összesített érdemjegy közlése mellett kitér arra, mely részeredményekből, ezen belül milyen értékelési módokból született meg az adott osztályzat – de ezt, a képzés során szerzett értékelési ismereteinél, tapasztalatainál fogva, remélhetőleg a vizsgázó is nyomon tudja követni.

5. BEFEJEZŐ GONDOLATOK

A bemutatott „jógyakorlat-sorozat” igazából egyfajta folyamatos értékelési kísérletnek is nevezhető – ám a koncepció lényege, hogy ezt a rendszerbe foglalt értékelési sokféleséget a hallgató ne csak „elszenvedje”, hanem a módszert tudatosítsa is (annak reményében, hogy később továbbadja). A közoktatási értékelésekhez képest új élményként ható „értékeléssorozat” a jelentkező már a felvételi vizsgán megtapasztalhatja, s ezt a szisztémát viszi tovább az oktatási koncepció, amely egymásra épülő, tematikus blokkokba foglalja a tantárgyakat, míg a modulzáró vizsga ugyanezt a komplex követelményrendszert állítja fel a tanulás során megszerzett mennyiségi, illetve a kialakult összehasonlító-elemzési tudás felmérésére.

A be- és kimeneti vizsgarendszer koncepciója, amely a Zenei Tanszék alapítása óta „csiszolódik” (megerősítve a képzés tényleges időtartama során alkalmazott értékelési módszerekkel), alapvető értékeiben máig érvényes, függetlenül az időközben sűrűn változó oktatáspolitikai elvárások kívánalmaitól, de azokhoz, természetesen, valamelyest alkalmazkodva is.

Hiszen a tanulás tanítása, vagyis az önálló munkára, önellenőrzésre és saját hibáink felismerésére, javítására nevelés tulajdonképpen egyfajta „fogódzó”, kapaszkodó állandó jelenlétét is megadja, diáknak, pedagógusjelöltnek, tanárnak és októnak egyaránt.

HIVATKOZÁSOK

- A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről. *Magyar Közlöny*, 2011(162), 39622–39695. <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK11162.pdf> (Letöltés ideje: 2016. december 15.)
- Az ének-zene osztatlan tanári szak felvételi vizsgájának pontszámítása (2016). http://www.btk.elte.hu/file/enek-zene_FFT_2016.pdf (Letöltés ideje: 2016. december 15.)
- BODNÁR G. (2009): Zenei tehetség gondozó program. *Tehetség*, 17(2), 9–10. http://www.mateh.hu/dokumentumok/tehetsegujasag/Tehetsegujasag_2009_2.pdf (Letöltés ideje: 2016. december 15.)
- BODNÁR G. (2015): Osztatlan képzés az ének-zene tanár szakon: tapasztalatok, javaslatok. In: KÁROLY K. – PERJÉS I. (szerk.): *Jó gyakorlatok a tanárképzés tudós műhelyeiből*.

Diszciplínák tanítása – a tanítás diszciplínái 2. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 211–224.
http://www.eltereader.hu/media/2016/01/Jo_gyakorlatok_READER.pdf (Letöltés ideje: 2016. december 15.)

„Tudós tanárok – tanár tudósok.” *Fókuszban a tanulás és a tanítás értékelése.* Áttekintő program (2015): <http://tkk.elte.hu/wp-content/uploads/2016/11/Tud%C3%B3s-tan%C3%A1rok-tan%C3%A1r-tud%C3%B3sok-program.pdf> (Letöltés ideje: 2016. december 15.)

ZOLTÁN A. (2003): Farvív. (Szó- és szólásmagyarázatok.) *Magyar nyelv*, 99(1), 73–80.
http://epa.oszk.hu/00000/00032/00016/pdf/EPA_00032_magyar_nyelv_2003_01_zoltan.pdf (Letöltés ideje: 2016. december 15.)

BODNÁR GÁBOR DLA, habilitált egyetemi docens, az ELTE BTK Zenei Tanszékének vezetője. Zeneelmélet-oktatói munkája mellett rendszeresen tesz közzé publikációkat és tart előadásokat hazai, illetve külföldi konferenciákon, tankönyvszakértői és közoktatási szakértői tevékenységet folytat, valamint hangversenyeken és CD-felvételeken is közreműködik.